

VÁROSI BÖLCSSŐDE

4080 HAJDÚNÁNÁS

MARX K. U. 10-12 SZ.

SZAKMAI PROGRAM

KÉSZÍTETTE: PÁLÓCZINÉ FEJÉR ZSUZSA

INTÉZMÉNYVEZETŐ

AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

Intézmény neve:	Városi Bölcsőde
Intézmény székhelye:	4080 Hajdúnánás, Marx K. u. 10-12 sz.
Postai cím:	Városi Bölcsőde 4080 Hajdúnánás, Marx K. u. 10-12 sz.
Telefonszám:	06-52/381-312
Intézmény székhelyének ágazati azonosítója:	SO279749
Az intézmény adószáma:	15760906-2-09
Típus szerinti besorolása:	<ul style="list-style-type: none"> • A tevékenység jellege alapján: közszolgáltató költségvetési szerv • Közzszolgáltató szerv fajtája: közintézmény • Feladatellátáshoz kapcsolódó funkciója: önállóan működő költségvetési szerv, az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv Gazdálkodási feladatait a Hajdúnánási Gazdasági Ellátó Intézmény látja el.
Az intézmény tevékenység típusa:	a gyermekek napközbeni ellátása (Gyvt. 41-44.§)
Az intézmény tevékenység formája:	bölcsőde (Gyvt. 42.§)
Az intézmény ellátási területe:	Hajdúnánás közigazgatási területe
Irányító szerv neve székhelye:	Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 4080 Hajdúnánás, Köztársaság tér 1 sz.
Felügyeleti szerv neve, székhelye:	Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 4080 Hajdúnánás, Köztársaság tér 1 sz.

Szakmai felügyeletet ellátó szerv:

Hajdú-Bihar megyei Kormányhivatal

A z intézmény képviselőjére jogosult:

az intézményvezető ill. az általa megbízott személy

Költségvetési szerv vezetőjének kinevezési rendje:

Az intézményvezetői állást nyilvános pályázat útján kell betölteni. A vezetői megbízást 5 évre a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete adja.

A Városi Bölcsőde - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben foglaltaknak megfelelően a gyermekjóléti alapellátás keretében napközbeni ellátást (gondozás-nevelés) nyújt a szülők munka ideje alatt a gyermekek részére. Az intézmény alapellátáson túli szolgáltatásokat biztosít, melyeket jelen szakmai program a későbbiekben részletez.

Bölcsődénk húszhetes kortól harmadik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek december 31-éig fogadja a gyermekeket, amelyben a 3. életévét betölti (alapesetben). Amennyiben a gyermek nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább nevelhető és gondozható a bölcsődében. Fogyatékos gyermeket nem látunk el. A bölcsődei ellátás keretében a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítjuk:

- **gondozás- nevelés feltételeit, így különösen**

- a) a törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,
- b) megfelelő textíliát és bútort,
- c) a játéktevékenység feltételeit,
- d) a szabadban való tartózkodás feltételeit,

- **az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést a külön jogszabályban meghatározottak szerint**

Helyzetelemzés:

Bölcsődénk Hajdúnánás központjában csendes mellékutcában, forgalmas útvonaltól 50 méterre található. Az intézményt magánházak veszik körül, közelben pedig óvoda működik. 2011. szeptemberétől megújult környezetben közel 800 m² alapterületen állunk a bölcsődei szolgáltatást igénybe vevő gyermekek szolgálatára. A felújított épületrészben a működési és a kiszolgáló funkciók kaptak helyet a konyha, a szociális kiszolgáló helyiségek és a kazánház. Az újrészleg kialakításánál a gyermekellátás funkciója került középpontba. A két épületrész lépcső köti össze, az ételek és a súlyos tárgyak szállítása szerviz lifttel történik. Tervezésnél szem előtt kellett tartani, hogy a régi és az új résznek kapcsolódni kell és a legjobb elhelyezkedést kell biztosítani a gyermekszobáknak, valamint a lehető legnagyobb összefüggő kertet kell létrehozni. Az épületben a helyiségek egy hosszú közlekedőre vannak felfűzve. A bejárat az épület középpontján van elhelyezve, aulával kapcsolódik a folyosóhoz. A folyosó déli oldalán a csoportszobák találhatók. Két csoportszoba a hozzájuk tartozó átadó helyiséggel és a fürdőszobával alkot 1-1 gondozási egységet. A gyermekszobák udvari tájolásúak, közvetlen kertkapcsolattal rendelkeznek. A teraszok kialakításával biztosított a szabadban történő altatás. Az épületbe való akadálymentes bejutást rámpa és megfelelő méretű bejárati ajtó teszi lehetővé. Az épületben az akadálymentes használatot a hézagmentes, csúszásmentes burkolat, kontrasztos színezés és megvilágosítás, igény szerint pedig személyes segítség biztosítja. A telekhatáron gyalogos és gépkocsi behajtásra alkalmas bejáró is kialakításra került. A csoportszobák felszereltsége a gyermekek igényeihez, fejlettségi szintjéhez megfelelő bútorzattal, eszközökkel, megfelelő játékkészlettel van ellátva. A szakmai irányelveket követve kialakításra kerültek a csoportszobákban a fodrász-, főző-, konstruáló- és a puhasarkok. *A bölcsőde alapterületének megnövelése során kialakításra került egy sószoba.* Ez a korosztály fokozottabban érzékeny a felsőlégúti megbetegedésekre. A sóterápia jótékony az asztmatikus jellegű, allergiás megbetegedésekre, a gyermekek immunrendszerének erősítésére. A szolgáltatást térítésmentesen kívánjuk a gyermekek rendelkezésére bocsátani.

Létszámadatok, személyi feltételek:

A minőségi munka végzését 11 fő dolgozó összehangolt munkája biztosítja. A bölcsődevezető képesítése szociális munkás, szociális menedzser, csecsemő és kisgyermekgondozó-nevelő, valamint szociális szakvizsgával rendelkezik gyermekjóléti alapellátás témacsoportból. A gyermekellátást 8 gondozónő végzi, mindannyian szakképzettek. Az ellátáshoz szükséges bölcsőde orvosi felügyeletet, Hajdúnánáson praktizáló házi gyermekorvos látja el, havi 4 órában, megbízással szerződéssel. Az intézmény gazdálkodási feladatait a Hajdúnánási Gazdasági Ellátó Intézmény látja el. Az ételmezési feladatok egységes szervezeti keretek között való racionálisabb ellátás érdekében a bölcsődei ételmezési feladatokat 2011. február 01-től a Hajdúnánási Gyermek- és Közéletképzési Nonprofit Kft. végzi. A gondozónők munkáját segíti, és a tisztaságért felel 2 fő takarítónő. A kollégákat gyakorlati tapasztalat, gyermekközpontúság, empátikus készség, szakma iránt elhivatottság jellemzi. A gondozónői „párok” együttműködését kiemelt feladatként kezeljük. A „párok” kialakításánál figyelembe vesszük a kollégák személyiségét, irányultságát annak érdekében, hogy minden gyermek számára biztosítani tudjuk a stabil személyi kötődést, ami ebben a korban nélkülözhetetlen.

Kiemelt szakmai célok:

Arra törekszünk, hogy derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkör vegye körül a bölcsődés gyermekeket, mert biztonságérzet és szeretetkapcsolat nélkül a kisgyermek nem nevelhető. Ennek szellemében készült szakmai programunk, amelynek kiemelt területei:

- esélyegyenlőség biztosítása, társadalmi különbségek megszüntetése
- az egészséges életmód kialakítása
- anyanyelvi nevelés játékkal, mesével
- hagyományápolás-ünnepeink
- képzés, továbbképzés

Egyre inkább igazolódik az a tapasztalat és megítélés, hogy a társadalmi különbségeket az intézménytípusok közül a bölcsőde és az óvoda tudja kezelni, mert legjobb eséllyel tudja kompenzálni, ellensúlyozni a kedvezőtlen családi körülményekből fakadó hátrányokat. Vannak kiemelkedő, optimális körülmények között élő, valamint hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű családból érkező gyermekeink egyaránt. Legfontosabb

szakmai célkitűzésként fogalmaztuk meg, hogy a gyermekek emberi méltóságát mindenkor tiszteletben tartva a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesítsük a hozzánk járó gyermekeket és családjukat. A munkánk során átfogó nevelést folytatunk, ami kiterjed magára a gyermekre és hozzátartozójára egyaránt. A kisgyermek fejlődését személyi és tárgyi feltételek rendszere és kölcsönhatása határozza meg. A személyes környezet képviselője a gondozónő, aki a kisgyermek számára a mintát, a modellt nyújtja. A gyermek a környezetével állandó kapcsolatban áll. A gondozónőnek fontos feladata a leghatékosabb feltételeket biztosítani. Célunk a társadalom szabályainak elfogadása, az emberi kapcsolatok elsajátításának segítése.

Az egészséges életmódot a szülők és a gondozónők útmutatásával, a szabályok belsővé válásával tanulja meg a kisgyermek. Ebben a korban nagy szerepe van az utánzásnak, a felnőtt példamutatásának. Az egészségvédelmi tudnivalók életünk részei, melyeket állandóan ismételünk. A *személyi tisztaság szokássá alakítása* feladata a bölcsődei nevelésnek. Az egyéni igények és szükségletek teljes figyelembevételével történik az elegendő idő, tárgyi feltételek biztosításával a szokás kialakítása. Igénnyé kell, hogy alakuljon a gyermekekben a kézmosás, arcmosás, WC használat, hajápolás, orrfűvés tevékenysége.

A *helyes táplálkozás* szokásrendszere a bölcsődei étkezések és az otthoni étkezési szokások figyelembevételével valósulnak meg. A gondozónők feladata az étkezési szokások kialakítása, erősítése. Az eszközhasználat tanítása, az asztalnál ülés, tisztán étkezés, az étkezés közbeni viselkedési normák megismertetése, a nyugodt étkezés körülményeinek biztosítása, az egészséges alapanyagokból készült ételek, italok megkedveltetése. Az ételmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálási elveket figyelembe vesszük, törekszünk arra, hogy a kisgyermek megfelelő mennyiségű, összetételű táplálékot kapjanak. Különös figyelmet szentelünk a főzelékek komplettálására és a napi vitaminszükséglet biztosítására. Hetente egyszer gyümölcsnapot tartunk a csoportokban, ehhez a gyümölcsöt a szülők biztosítják. Ilyenkor beszélgetés formájában ismereteket nyújtunk a gyermekeknek. A szülők részére ételbemutatót szervezünk, ahol megismerkedhetnek a 0-3 éves korosztálynak való egészséges ételekkel és korszerű konyha technológiai eljárásokkal.

Az egészséges életmód kialakításához hozzá tartozik az öltözködés. Az *öltözködési technikák* megtanításával, gyakorlásával célunk a gyermek fokozatos önállóságra nevelése. A táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, levegőzés, pihenés és alvás

megszervezésével, az ehhez kapcsolódó tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a kisgyermek számára a megfelelő életritmus kialakítását.

A természeti tényezőknek (levegő, napfény, víz) nagy szerepük van a kisgyermek általános ellenálló képességének fokozásában, a testmozgással együtt segítik a gyermek fejlődését. A *mozgáskultúra fejlesztése* segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodás képességét, valamint egyéb fontos személyiségjegyek kialakulását. A különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyermek mozgástapasztalatára kell építeni. A gondozónő feladata, hogy megteremtse a lehetőséget új tapasztalatok szerzésére, ötleteket adjon, biztasson, segítse a kisgyermeket.

Versek, énekek mondókák serkentik a gyermekek játékos mozgását. A társas élmény segíti az egymásra figyelmet, az alkalmazkodást. Az egészségnevelés területén is keressük a lehetőségeket a szülők minél szélesebb körű tájékoztatására, bevonására a közös programokba. A bölcsődei gondozó-nevelő munkánkban csak egy része az *anyanyelvi nevelés*, de meghatározó a gyermek egészséges fejlődésében. A bölcsődei gyermekirodalom műfaja a vers, mondóka, verses mese, és mese. A bölcsődébe kerülő gyermekek első igazi versélményei a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt életben, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. A nap folyamán-alkalomszerűen- többször is megjelenhet a vers, mondóka, mese. A mindennapi mesélés, mondókázás biztosítja a kisgyermek lelki nyugalmát, lelki békéjét. A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása a gondozónő feladata. A művek kiválasztásában érvényesül a pedagógiai, a pszichológiai, módszertani tudatosság. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik, a bölcsődés korosztálynak megfelelők. Leginkább a gyerekekről, állatokról szóló népmeséket, mondókákat, népdalokat szeretik a gyermekek, ezeket saját készítésű bábokkal teszünk szemléletesebbé.

A bölcsődei élet hétköznapijait hivatott színesebbé tenni a gyermeki ünnepek, jeles napok sora.

A gyermekek ünnepei:

- születésnap, névnap
- anyák napja,
- gyermeknap

Természettel, népi hagyományokkal összefüggő ünnepek:

- Mikulás
- Farsang
- Húsvét

A szorgalmas hétköznapiak után az ünnepekre való játékos készülődés és az ünnepnapokat átfűtő bensőséges összetartozás élménye a szocializáció melegágya, melyben fontos szerep jut az egymásra való odafigyelésnek. Az ünnepek megszépítik mindennapjainkat. Az ünneplés lényege egyrészt maga az ünnep, másrészt az a sok - sok előkészület. A szülők bevonásával a készülődésbe elmélyíthetjük a bölcsőde és a család kapcsolatát, a család bepillantást nyerhet a bölcsődei életébe. A gyerekek várják a jeles napokat, számolják, hogy "mennyit kell még aludni". A jobb adni, mint kapni gondolkodásmód által az érzelmi nevelés, ezen belül a szeretet valósul meg.

Szakmai programunkban központi szerepet kap a képzés, továbbképzés. A dolgozók a kötelező kreditpont szerző továbbképzéseken részt vesznek, valamint a házi továbbképzések mindenki számára elérhetőek. Havonta a gondozónők, bölcsődeorvos és a területi védőnő általuk választott témát dolgoznak fel. A bölcsőde által előfizetett szakmai folyóiratok mindenkinek hozzáférhetőek – Bominfó, Iránytű c. havi lapok nyújtják a naprakész ismereteket. A Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskola csecsemő- és gyermeknevelő-gondozó felsőfokú szakképzés gyakorlati oktatás lebonyolításra felkérte bölcsődénket. Intézményünk így segíti a leendő gondozónői generációt. Mi gyakorlati tudást adunk, míg ők a naprakész gondozással, neveléssel kapcsolatos irányelveket, jogszabályokat közvetítik számunkra. Véleményem szerint kölcsönösen tanulhatunk egymástól. A Kőrösi Csoma Sándor Gimnázium és Szakközép Iskola humán tagozatos osztálya több ízben betekintést nyert bölcsődénk életébe, valamint a Védőnői Szolgálat kérésére a védőnői képzésben a bölcsődei gyakorlathoz is segítséget nyújtunk.

Számos bővülő alaptevékenységen túli szolgáltatást igyekszünk nyújtani, hogy a családok különböző élethelyzeteiből adódó igényeinek megfeleljünk:

- **Időszakos bölcsődei elhelyezés**

A szülő elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét. Az időszakosan gondozott kisgyermek felvehető a bölcsődei csoportok üres férőhelyeire, illetve az erre a célra létrehozott csoportba. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása. A bölcsődevezető, illetve a gondozónő a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben. Az igénybe vett étkezések díját és a szolgáltatás költségeit a fenntartó határozza meg.

- **Játszócsoporth**

A bölcsőde olyan jellegű szolgáltatása, amely lehetővé teszi a bölcsődébe nem járó gyerekeknek a gyermekközösségben való részvételét szülőjével együtt. A játszócsoporth egyben a bölcsőde „nyílt napja”, amely nem zavarja a rendeltetésszerű működést, hiszen arra az időszakra irányul, amikor a gyermekek éppen játszanak. Igénybevétele térítés köteles, amelyet a fenntartó állapít meg.

- **Házi gondozónői szolgálat**

A bölcsőde a gyermek napközbeni, a család otthonában történő gondozására szakképzett gondozónőt biztosít, ha a szülő vagy gondviselő átmenetileg nem tudja gyermekét ellátni.

- **Élelmezés**

A táplálékallergiás megbetegedések száma az utóbbi 10-15 évben folyamatosan növekszik, ami egyre újabb generációkat érint. Hazánkban az általunk alapélelmiszerként fogyasztott tej, tojás, stb., a leggyakrabban előforduló allergének. A bölcsőde lehetőséget kíván adni a speciális diétára szoruló gyermekek ellátására, hiszen az eddigi tapasztalatok azt támasztják alá, hogy igény van, ezen szolgáltatás bevezetésére.

- **Sószobai szolgáltatás**

A bölcsőde alapterületének megnövekedésével kialakításra került egy 6 m²-es sószoba. A sószobai szolgáltatást a bölcsődébe járó gyermekek térítésmentesen vehetik igénybe a fokozatosság elvét követve, orvosi ellenőrzés mellett.

- **Rugalmas nyitva tartás**

A részmunka, a változó munkarend és a távmunka teremtette igényeket figyelembe véve rugalmas nyitva tartást kívánunk bevezetni.

- **Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása**

Minden évben érkeznek hozzánk felvételre szociális indokkal gyermekek. Mind a védőnői szolgálat, mind a családsegítő szolgálat munkatársai folyamatosan figyelemmel kísérik, a gyermekek életét. A bölcsőde gondozó- nevelőmunkánk filozófiáját, a gyermekvédelem preventív funkciója hatja át. A gondozónők minden cselekedetükben preventív gyermekvédelmi feladatokat látnak el, mellyel nagymértékben járulnak hozzá a rájuk bízott gyermekek egészséges szocializációjához. Bár a szülők anyagi vagy családi gondjait nem tudjuk megoldani, a gyermekek gondozása, nevelése, fejlesztése alkalmat adhat az elvárható szülői magatartás formálására. A férőhelyfejlesztés lehetőséget ad arra, hogy nagyobb számban vehessük fel a szociálisan hátrányos helyzetben élő kisgyermeket, lehetőséget teremtve a környezet okozta hátrányok kialakulásának megelőzésére.

A bölcsőde minőségpolitikája:

A bölcsődénk napközbeni ellátást nyújtó intézményként a következő szakmai alapelvek mentén működik:

- gondozás-nevelés egysége
- egyéni bánásmód
- személyi állandóság biztosítása a saját gondozónői rendszerrel
- fontos az aktivitás, az önállóság segítésének támogatása
- a pozitív megnyilvánulásokra való támaszkodás
- a rendszeresség és fokozatosság elvének biztosítása

Olyan nevelési körülményeket szeretnénk teremteni a gyermekek részére, amely elősegíti testi-lelki fejlődésüket életük, ezen fontos szakaszában.

A családi nevelést tiszteletben tartva, azt segítve - megerősítve szeretnénk, hogy a bölcsődébe járó kisgyermekek gondtalan éveket töltsenek nálunk.

Szeretetteljes légkör kialakítására törekszünk következetes fegyelemre neveléssel, különös tekintettel az egymás testi épségének óvására, a segítőkészség kialakítására, a toleráns magatartásra.

Nagyon fontosnak tartjuk a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartást. Ezért a kapcsolattartás fórumai közül a lehető legtöbbet alkalmazzuk. (napi beszélgetés, üzenő füzet, szülői értekezlet, szülőcsoportos beszélgetés, érdekképviselői fórum, stb.)

Fontosnak tartjuk felkészültségünk, ismereteink folyamatos fejlesztését, bővítését.

Elhivatottságunkat munkánk és a gyermekek iránt, a szeretet táplálja.

A szeretetteljes bölcsődei légkör, a gyermek-centrikus bánásmód vonzerőt jelent és fokozza a bölcsődei ellátás iránti bizalmat.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával jól működő kapcsolatokat ápolunk mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek

(Védőnői Szolgálat, Házi Gyermekorvosi Szolgálat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Óvodák, stb.).

Igyekszünk rugalmasan, a családok igényeinek megfelelően gondozni-nevelni a hozzánk járó gyermekeket, ugyanakkor szem előtt kívánjuk tartani a családi, jó hangulatú bölcsődei légkör megteremtését, ahol nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is jól érzik magukat és "sajátjuknak" tartják és vallják munkahelyüket.

Olyan családbarát bölcsődeként kívánunk működni, ahol az ellátás összhangban van a gyermek szükségleteivel, megfelel a szülők igényeinek és elégedett a fenntartó a város lakosainak ellátási minőségével.

Hajdúnánás, 2011. 08. 10.

Pálóczi Feri Eszter

intézményvezető

Missziós nyilatkozat

A gondozónőink küldetését Váci Mihály gondolatával lehetne leginkább összefoglalni

„ És érezzék egy kézfogásról rólad,

Hogy jót akarsz és te is tiszta jó vagy:

S egy tekintetük elhitesse véled,

- szép dolgokért élsz- érdemes élned!”

(Váci Mihály)

Palócsiné Fejér Zsuzsa